

จิตรกรรมสุวรรณภูมิ: ภาพสะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรม
ในอดีตสมัยผ่านผลงานศิลปกรรม
Mural Painting of Suvarnabhumi: Reflection of
Cultural Identity in the Past
through Art Works

ตนุพล เอนอ่อน¹
Tanupon En-on¹

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
¹ Assistant Professor, Faculty of Fine and Applied Arts, Mahasarakham University
e.tanupon1978@gmail.com

บทคัดย่อ

ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของภูมิภาคอุษาคเนย์หรือดินแดนสุวรรณภูมิได้ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจ และนำไปสู่การสร้างสรรคผลงาน “จิตรกรรมไทยร่วมสมัย” ในชื่อชุด “จิตรกรรมสุวรรณภูมิ” ที่มีความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรคที่ต้องการสะท้อนให้เห็นถึงความงามของสังคม และวัฒนธรรม สภาพความเป็นอยู่ของ ผู้คน พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองหรือชุมชนซึ่งมีขอบเขตของเนื้อหา ผู้สร้างสรรคได้พยายามเสนอภาพทางความคิดในมิติเชิงบวกของสภาพความเป็นอยู่ของ บ้านเมืองหรือชุมชนที่เต็มไปด้วยความเจริญรุ่งเรืองของสังคมและผู้คนตั้งแต่อดีตจนถึงยุคปัจจุบัน

ผลงานชุดจิตรกรรมสุวรรณภูมิ มีลักษณะเป็นงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย แบบ 2 มิติ โดยใช้เทคนิคการสร้างสรรคผลงานด้วยกระบวนการสีอะคริลิกบนผ้าใบ ผู้สร้างสรรคได้ใช้ลักษณะของแผนที่ แผนที่ทั้งแบบโบราณ และแบบสมัยใหม่มา ประยุกต์ใช้ รวมทั้งการใช้รูปแบบการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังตามแบบฉบับโบราณ มาปรับประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรคจิตรกรรมชุดจิตรกรรมสุวรรณภูมินั้นเปรียบเสมือน การสร้างภาษาภาพในเชิงอุดมคติที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าความเป็นในมิติต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแง่อารยธรรมสุวรรณภูมิ แล้วนำไปสู่การสร้างสรรคผลงาน สะท้อนผ่าน ภาษาภาพ ซึ่งได้สร้างพื้นที่ของ การนำเสนอ และการใช้สัญลักษณ์ทั้งที่มีอยู่แต่เดิม

และที่สร้างขึ้นใหม่ ผ่านการจัดการ การตัดทอน การก่อประกอบรูปร่าง จนเกิดเป็นผลงานศิลปะเพื่อให้เห็นถึงความงดงาม ความเจริญรุ่งเรืองของดินแดนสุวรรณภูมิ การเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการของสภาพสังคม เป็นภาษาภาพในเชิงอุดมคติที่ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้นำเสนอให้ผู้ชมได้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ ความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคอุษาคเนย์หรือดินแดนสุวรรณภูมิ

คำสำคัญ: จิตรกรรมไทยร่วมสมัย, จิตรกรรมสุวรรณภูมิ, อุดมคติ

Abstract

The history of the region of South East Asia or the region of Suvarnabhumi has inspired and lead to creativity. “Contemporary Thai Painting” in the name of “Suvarnabhumi Painting” that has the purpose and purpose of creation is to reflect the beauty of society and culture, the living conditions of people, and development and changing of the country or community which has scope of content that the creator have been trying to express imagery positive thinking of living conditions or community where is full of the prosperity of society and people from the past to the present.

“Suvarnabhumi Painting” is contemporary Thai painting in 2D which using the acrylic paints process on the canvas. The creators used the map style and take an ancient map and modern to apply in works. Including the use of traditional mural painting to adapt the application used to create works. The creation of Suvarnabhumi painting is like creating an ideal visual language from the study of the dimensions of the Suvarnabhumi civilization. Then lead to creative work by reflection through visual language. It has created a presentation area. And the use of symbols that were originally and rebuilt through manipulation, truncation, shaping, it is a work of art to see the beauty, the prosperity of Suvarnabhumi, the changing and the development of social conditions is an Idealism (Imagination) language which the creators used to show the audience the greatness, the prosperity of Southeast Asia or Suvarnabhumi.

Keywords: Thai Painting Contemporary, Painting of Suvarnabhumi, Idealism

บทนำ

สุพรรณภูมิ แปลตามรูปศัพท์ว่า แผ่นดินทอง เป็นชื่อเรียกภูมิภาคอุษาคเนย์ หรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แต่ครั้งโบราณกาลราว 2,500 ปีมาแล้ว หมายถึงดินแดนอุดมสมบูรณ์ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ ประกอบด้วยสัตว์กับพืชพันธุ์ธัญญาหารและแร่ธาตุต่างๆ อีกทั้งเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลายที่ล้วนเป็นเครือญาติทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งต่างก็เป็นบรรพชนของคนไทยทุกวันนี้

ภาพประกอบ 1: กรุงธนบุรี
แผนผังที่พม่าเขียน ด้วยสีฝุ่น
(สุจิตต์ วงษ์เทศ: 2549)

พจนานุกรมมติชน อธิบาย คำ สุวรรณ [สุ-วัน] น. ทอง. (ส. สุวรรณ; บ. สุฉนวน). ภูมิ 1, ภูมิ- [พุม, พู-มิ, พุม-มิ-] น. แผ่นดิน, ที่ดิน. ภูมิ 2 น. พื้นความรู้, ปัญญา. ภูมิ 3 ว. สง่า, ผึ้งผาย, งาม. สุวรรณภูมิ น. ดินแดนทองคำ

สุพรรณภูมิ คือนามอันเป็นมงคลที่คนแต่ก่อนยกย่องเป็นบ้านเมืองสืบเนื่องหลายยุคหลายสมัย ได้แก่ รัฐสุพรรณภูมิ ราวหลัง พ.ศ. 1600 รัฐสุพรรณบุรี ราวหลัง พ.ศ. 1700 จจะเป็นเมืองสุพรรณบุรี ราวหลัง พ.ศ. 1800 และจังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งอำเภอสุพรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

อุษาคเนย์ทั้งภูมิภาคมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พืชพันธุ์ธัญญาหาร แร่ธาตุ ตะกั่ว ดีบุก ทองแดง เหล็ก ฯลฯ มีความหลากหลายทางชีวภาพเป็นสำคัญผืนแผ่นดินใหญ่อุษาคเนย์มีแม่น้ำโขงเป็นลำน้ำสายสำคัญที่สุดถือเป็นแกนภูมิภาคการเคลื่อนย้ายยุคแรกๆ ต่างมุ่งไปที่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำโขงแล้วตั้งหลักแหล่งอยู่เขต “เขตแห้งแล้ง” ทางภาคอีสานของไทยทุกวันนี้ เพราะอุดมไปด้วยทรัพยากรแต่ที่สำคัญคือมีโรคภัยน้อยกว่าเขตชุ่มชื้น

การเคลื่อนย้ายไม่ใช่การอพยพแบบยกโขยง แต่มีลักษณะเคลื่อนไหวไปๆ มาๆ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างที่ไปและที่มาอย่างต่อเนื่องโดยมิได้ละทิ้งหลักแหล่งแห่งหนต้นเคাঁดั้งเดิมที่บรรพบุรุษยังอยู่ที่นั่น ในส่วนเรื่องของความความเชื่อหรือระบบความเชื่อของผู้คนในยุคบุกเบิกศาสนาผี เป็นระบบความเชื่อหรือศาสนา ของคนยุค ปฐมวิเทคโนโลยี ครั้งแรกสิ่งที่เป็นหลักฐานได้เป็นอย่างดี ถึงระบบความเชื่อของผู้คนในยุคนี้ ก็คือ ที่

ปรากฏ ศิลปกรรม ตามพื้นที่และตามศิลปวัตถุต่างๆ ภาพเขียนสีจากธรรมชาติสีที่ได้จากยางไม้และดินสี ได้ถูกนำมาใช้ในการสร้างหรือบันทึกผ่านภาษาภาพ ซึ่งภาพสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำมาหากิน คือเป็นการบูชาอำนาจเหนือธรรมชาติ เพื่อขอความอุดมสมบูรณ์ ต่อการดำรงชีพของตนเองและชุมชนถัดมาจากนั้น หลักฐานชิ้นสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่เป็นตัวแสดงให้เห็นถึงระบบความเชื่อ ความรู้ของผู้คนในเวลาถัดมาก็คือ มโหระทึกหรือฆ้อง กลองสัมฤทธิ์ มโหระทึกในยุคแรกๆ เป็นภาชนะใส่สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ฝังไว้ในศพ บางแห่งใช้ใส่กระดูกคนตายที่ฝังดินไว้จนเนื้อหนังลอกออกแล้ว นานเข้าเป็นเครื่องประโคนตีในพิธีกรรม เช่น พิธีศพ ทำให้เรียกกันภายหลังว่างกลอง เพราะมีรูปร่างเหมือนกลองไม้ แต่บางทีก็เรียกฆ้อง เพราะหล่อด้วยโลหะสัมฤทธิ์ และเป็นต้นแบบดั้งเดิมและเก่าแก่ที่สุดของเครื่องดนตรี ตระกูลฆ้อง ระฆัง (สุจิตต์ วงษ์เทศ: 2549)

ในมุมมองของผู้สร้างสรรคนั้น มีความสนใจในงานศิลปกรรมที่ปรากฏอยู่ตามหน้ากลอง ภาษาชนเผ่า ตลอดจนลวดลายต่างๆ ที่ปรากฏบนศิลปวัตถุด้วยเหตุผลที่เป็นภาษาภาพเป็นตัวแทนของระบบความเชื่อ ระบบความคิดและเป็นการบันทึกให้เห็นถึงความเป็นอยู่ของผู้คนในภูมิภาค อุษาคเนย์ได้อย่างดี ทั้งหมดที่ผู้สร้างสรรคได้กล่าวมาเป็นการ

อ้างอิงที่เป็นลักษณะ ภูมิหลังหรือความน่าอันเป็นแรงบันดาลใจ ทั้งความเป็นภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ความเป็นมาในมิติต่างๆ ทางสังคมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันมาเป็นลำดับตามยุคสมัย จนถึงความเป็นมายุคปัจจุบัน ซึ่งผู้สร้างสรรคถือว่าตนเองนั้นเป็นผู้ที่อยู่ในยุคปัจจุบัน และมีความเป็นเชื้อชาติ สัญชาติ รวมถึง จิตวิญญาณของผู้คนในภูมิภาคอุษาคเนย์และความสนใจในความเป็นมา แอ่งอารยธรรมของภูมิภาคนี้ที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาโดยลำดับ ในแต่ละยุคแต่ละสมัย ดังนั้นในฐานะที่ผู้สร้างสรรคที่มีความสนใจต่อที่มาดังกล่าว และต้องการที่จะถ่ายทอดความรู้ในเชิงประวัติศาสตร์และความเป็นมา เป็นไป ของความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคอุษาคเนย์หรือในอีกนามหนึ่งก็คือ สุวรรณภูมิ ผ่านการผสมผสานกับความรู้ความสามารถทางด้านงานทัศนศิลป์ ที่แสดงออกทางรูปธรรมคือ ฝีมือ กระบวนการแสดงออกผ่านการใช้สัญลักษณ์แทนค่าและทางนามธรรม คือ จินตนาการและการใช้ภาษาทางความคิดที่เกิดขึ้นจากการศึกษา ค้นคว้า มารังสรรคขึ้นแต่่ง เพื่อให้รูปแบบหรือภาษาทางความคิดสู่ภาษาภาพ ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคอุษาคเนย์หรือสุวรรณภูมิ

การสร้างสรรคสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยโดยนำเสนอเนื้อหาที่สะท้อนถึงการพัฒนาการทาง

สังคมหรือความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาค อุษาคเนย์หรือดินแดนสุวรรณภูมิตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ภายใต้ชื่อจิตรกรรม สุวรรณภูมิเป็นการถ่ายทอดความรู้ในเชิง ประวัติศาสตร์และความเป็นไปของความ เจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคอุษาคเนย์หรือ ในอีกนามหนึ่งก็คือ สุวรรณภูมิ ผ่านการ ผสมผสานกับความรู้ความสามารถทาง ด้านงานทัศนศิลป์ จิตรกรรมไทยร่วมสมัย แบบ 2 มิติ ที่แสดงออกทางรูปธรรม คือ ฝีมือ กระบวนการแสดงออกผ่านการใช้ สัญลักษณ์แทนค่าและทางนามธรรม คือ จินตนาการและการใช้ภาษาทางความคิด ที่เกิดขึ้นจากการศึกษา ค้นคว้า มาสร้าง สรรค์เพื่อให้รูปแบบหรือภาษาทางความ คิดสู่ภาษาภาพที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึง ความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคอุษาคเนย์ หรือสุวรรณภูมิ ผ่านผลงานจิตรกรรมชุด จิตรกรรมสุวรรณภูมิ

แนวความคิด

จิตรกรรมสุวรรณภูมิ นำเสนอ เนื้อหาที่สะท้อนถึงพัฒนาการทางสังคม หรือความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคอุษาค เนย์หรือดินแดนสุวรรณภูมิ ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน ในรูปแบบการใช้โครงสร้าง หรือสัญลักษณ์ของแผนที่หรือแผนผังที่ ผู้สร้างสรรค์อาศัยโครงสร้างดังกล่าวนี้มา ปรับประยุกต์ใช้และสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ใน ลักษณะการสร้างพื้นที่เชิงอุดมคติกับดิน แดนสุวรรณภูมิ (ตฤณดา เอนอ่อน (2558)

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้าน ประวัติศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์ของ ภูมิภาคอุษาคเนย์หรือดินแดนสุวรรณภูมิ โดยเน้นลงไป ในรายละเอียดในมิติของ พัฒนาการระบบทางสังคมและวัฒนธรรม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน จิตรกรรมไทยร่วมสมัยโดยนำเสนอเนื้อหา ที่สะท้อนถึงการพัฒนาการทางสังคม หรือความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคอุษาค เนย์หรือดินแดนสุวรรณภูมิตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันในรูปแบบการใช้โครงสร้าง หรือสัญลักษณ์ของแผนที่หรือแผนผังที่ ผู้สร้างสรรค์อาศัยเค้าโครงดังกล่าวนี้มา ปรับประยุกต์ใช้และสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ในลักษณะการสร้างพื้นที่เชิงอุดมคติที่ เกี่ยวข้องกับดินแดนสุวรรณภูมิ

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหาในกา รสร้างสรรค์ผลงานจากการศึกษาโดยมี ความมุ่งหมายที่ต้องการบ่งบอกถึงความ งดงามของสังคมและวัฒนธรรม ความ เป็นอยู่ของผู้คนที่มิพัฒนาการของบ้าน เมืองหรือชุมชนสะท้อนถึงพัฒนาการ ทางสังคมหรือความเจริญรุ่งเรืองของภูมิ ภาควุษาคเนย์หรือดินแดนสุวรรณภูมิ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในรูปแบบการใช้ โครงสร้างหรือสัญลักษณ์ของแผนที่หรือ แผนผัง

2. ขอบเขตทางด้านรูปแบบ

ในด้านรูปแบบผลงานที่สร้างสรรค์มีลักษณะเป็นงานจิตรกรรม 2 มิติ เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ใช้ลักษณะของแผนผังที่แบบทั้งแบบโบราณและแบบสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้รวมทั้งการใช้รูปแบบการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังอีสานหรืออุปแต้ม ให้มองดูเหมือนแผนที่หรือผังเมืองให้สอดคล้องกับแนวคิดและเป้าหมายที่ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดไว้

3. ขอบเขตทางด้านเทคนิค

และกระบวนการสร้างสรรค์จำแนกออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านเทคนิคและด้านกระบวนการดังนี้

3.1. ด้านเทคนิค ผู้สร้างสรรค์ใช้

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ เป็นผลงานที่มีลักษณะการเขียนภาพแบบจิตรกรรมไทยที่ระบายสีเรียบแบนพร้อมทั้งมีการตัดเส้นขอบเขตของตัวภาพ

3.2. ด้านกระบวนการ เน้น

การระบายสีแบบเรียบแบน มีลักษณะพื้นที่ที่ระบายเบาบางที่บาง ด้วยการใช้ที่แปรงและที่พู่กันอย่างง่าย ๆ เน้นความชัดเจนของรูปร่างต่างๆ ด้วยการใช้พู่กันเขียนตัดเส้นขอบรอบนอกและใช้สีที่มีลักษณะคู่ตรงข้ามกันในบางส่วนของผลงาน ถูกถ่ายทอดให้ปรากฏในผลงานการสร้างสรรค์อย่างมีระบบ ตั้งแต่การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การออกแบบภาพร่าง การสร้างสรรค์ผลงานชิ้นสมบูรณ์

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็น การวิจัยสร้างสรรค์โดยแบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการเก็บข้อมูลภาคเอกสาร ในการศึกษาหาข้อมูลหรือเก็บข้อมูลภาคเอกสาร ผู้สร้างสรรค์ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะในการสร้างสรรค์ผลงานชุดจิตรกรรมสุวรรณภูมินี้ การค้นคว้าในเชิงประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ความสำคัญ ลักษณะที่เป็นจุดเด่นของพื้นที่ทางรูปธรรมหรือทางกายภาพ เช่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ลักษณะหรือวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละชุมชน แต่ละชาติพันธุ์ สัตว์ พืช สิ่งปลูกสร้าง สิ่งของ เครื่องใช้ และในทางนามธรรมหรือจิตวิญญาณ เช่น ระเบียบวิธีคิด ความเชื่อของผู้คนในแต่ละพื้นที่ แต่ละยุคสมัยที่เกิดขึ้นและสืบทอดกันมาจากยุคหนึ่งไปอีกยุคหนึ่ง ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานั้นเป็นการทำความเข้าใจในข้อมูลเสียก่อน เพราะการสร้างสรรค์ผลงานในชุดนี้ มีความจำเป็นที่ต้องรู้จักความหมาย รู้จักพื้นเพของภาคภูมิในแง่มุมหรือมิติต่างๆ ของพื้นที่

2. ขั้นตอนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนหรือถอดความหมายความสำคัญแล้วนำมาร้อยเรียงความรู้ ความเข้าใจ จากข้อมูลภาคเอกสารมาสู่การปรับเปลี่ยนเป็นภาษาทางงานทัศนศิลป์

ผลการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนหรือถอดความหมายสู่การปรับเปลี่ยนเป็นภาษาทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาในการสร้างสรรค์ผลงานจากการศึกษาโดยมีจุดเริ่มต้นจากความสนใจส่วนตัวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของภูมิภาคอุษาคเนย์หรือดินแดนสุวรรณภูมินำไปสู่การสร้างสรรค์ที่มีความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ที่ต้องบ่งบอกถึงความงดงามของสังคมและวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของผู้คนที่มีการพัฒนาการของบ้านเมืองหรือชุมชนที่ตีมาโดยลำดับ ดังนั้นขอบเขตของเนื้อหาผู้สร้างสรรค์จึงพยายามยกประเด็นในมิติเชิงบวกของสภาพความเป็นอยู่ของบ้านเมืองหรือชุมชนที่เต็มไปด้วยความเจริญรุ่งเรือง ความงดงามของวิถีชีวิตของผู้คนในภูมิภาคอุษาคเนย์หรือดินแดนสุวรรณภูมิตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2. ด้านรูปแบบ ในด้านรูปแบบผลงานที่สร้างสรรค์มีลักษณะเป็นงานจิตรกรรม 2 มิติ เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้ลักษณะของแผนที่แผนที่ทั้งแบบโบราณและแบบสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้รวมทั้งการใช้รูปแบบการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังอีสานหรือฮูปแต้ม ซึ่งทั้งหมดนี้ผู้สร้างสรรค์มาสร้างขึ้นใหม่ในลักษณะสิ่งใหม่กับสิ่งเก่า

ให้สามารถก่อประกอบเป็นรูปร่างหรือรูปแบบ ให้มองดูเหมือนแผนที่หรือผังเมืองโดยเน้นการใช้ รูปร่าง ที่เปรียบเทียบแทนโดยการใช้สัญลักษณ์แทนค่าของเวลา สถานที่และผู้คนในแต่ละยุคสมัย ซึ่งรูปแบบของผลงานที่เป็นส่วนรายละเอียดปลีกย่อย ผู้ชมจะเห็นถึงการสร้างพื้นที่ของเมืองหรือชุมชน ที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างขึ้นในเชิงอุดมคติที่มุ่งเน้นให้สอดคล้องกับแนวคิดและเป้าหมายที่ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดไว้

3. ด้านการสร้างสรรค์ผลงาน จำแนกออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านเทคนิคและด้านกระบวนการดังนี้

3.1 ด้านเทคนิค ผู้สร้างสรรค์ใช้เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ ซึ่งเป็นชนิดหรือประเภทสีที่ถนอมและเหมาะสมต่อการสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยคุณสมบัติที่แห้งเร็วสะดวกต่อการใช้งาน และคุณสมบัติดังกล่าวก็เอื้อต่อรูปแบบของผลงาน คือ เป็นผลงานที่มีลักษณะการเขียนภาพแบบจิตรกรรมไทยที่ระบายสีเรียบแบนพร้อมทั้งมีการตัดเส้นขอบเขตของตัวภาพ

3.2 กระบวนการหรือกลวิธีการของการสร้างสรรค์ผลงาน เน้นการระบายสีแบบเรียบแบน มีลักษณะพื้นที่ที่ระบายเบาบางทีบบ้าง ด้วยการใช้ที่แปรงและที่พู่กันอย่างง่าย ๆ เน้นความชัดเจนของรูปทรงต่างๆ ด้วยการตัดเส้นขอบรอบนอกและใช้สีที่มีลักษณะคู่ตรงข้ามกัน

ในบางส่วนของภาพ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการแบ่งพื้นที่ระหว่างกับพื้น สีที่นำมาใช้ส่วนใหญ่ในผลงานนั้นผู้สร้างสรรคจะใช้สีดิบที่ไม่มีการผสมกันจนเกิดไป และสีส่วนใหญ่จะเป็นแม่สี เช่น สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน เป็นต้น โดยมีวิธีการดำเนินการสร้างสรรค์ ดังนี้

3.2.1 นำข้อมูลในส่วนต่างๆ มาเรียบเรียง และจัดการในลักษณะการแบ่งหมวดหมู่ของข้อมูลแต่ละส่วนที่สำคัญๆ และมีความเกี่ยวข้องต่อการนำมาปรับประยุกต์ใช้ในกระบวนการสร้างภาพร่างและการสร้างสรรค์ผลงานจริง

3.2.2 นำข้อสรุปของข้อมูลมาดำเนินการจัดการเพื่อการสร้างภาพร่าง (Sketch) ในหลายๆ รูปแบบตามความเหมาะสมของแนวคิดและเป้าหมายของการแสดงออก

3.2.3 จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

3.2.4 นำภาพร่างที่เห็นเหมาะสมมาขยายในผลงานจริง

3.2.5 ขึ้นโครงร่างหลักด้วยดินสอบนผ้าใบที่ลงพื้นสีที่จัดเตรียมไว้โดยอาศัยต้นแบบจากภาพร่างผลงานที่ได้คัดเลือกที่จะขยายไว้เป็นต้นแบบ

3.2.6 ลงสีหรือระบายสีตามพื้นที่ของรูปร่าง ตามส่วนต่างๆ ของผลงานที่ร่างภาพไว้บนเฟรมผ้าใบ

3.2.7 เก็บรายละเอียดของผลงานด้วยการใช้พู่กันเขียนตัดเส้นรอบในพื้นที่และรูปร่างหรือสัญลักษณ์ที่ต้องการตัดเส้นรอบบางส่วน

3.2.8 เก็บรายละเอียดในภาพรวมอีกครั้งเพื่อให้งานมีความสมบูรณ์ทั้งในรายละเอียดส่วนย่อยและภาพรวมทั้งหมดของผลงาน

ภาพประกอบ 2: ภาพร่างต้นแบบจิตรกรรมไทยร่วมสมัย
ชุด จิตรกรรมสุวรรณภูมิ เทคนิค: สีอะคริลิก, ปากกานกกระดาก 300 ปอนด์

ภาพประกอบ 3: ชื่อผลงาน Suvarnabhumi Painting No 13 เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ
ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร, ทุนสร้างสรรค์
ศิลปกรรม ศิลป์ พีระศรี
ที่มา: มหาวิทยาลัยศิลปากร: 2558

ภาพประกอบ 5: ชื่อผลงาน แอ้งอารยธรรม
เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ
ขนาด 180 x 200 เซนติเมตร
ปีที่สร้าง พ.ศ. 2556 ผลงานได้รับรางวัล
ที่ 2 (เหรียญนาค) ประเภทจิตรกรรม
จากการประกวดศิลปกรรม
อมตะ อารต อวอร์ด ครั้งที่ 5/2556.
ที่มา: มูลนิธิอมตะ: 2556

ภาพประกอบ 4: ชื่อผลงาน Suvarnabhumi Painting No 15 เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ
ขนาด 180 x 150 เซนติเมตร, ทุนสร้างสรรค์
ศิลปกรรม ศิลป์ พีระศรี
ที่มา: มหาวิทยาลัยศิลปากร: 2558

การวิเคราะห์ทัศนธาตุทางงาน ทัศนศิลป์

1. รูปแบบ (Art Form)

1.1 รูปแบบจากลักษณะและ
ความหมายของแผนที่ (Map)

จากลักษณะโครงสร้างและ
รูปแบบของลักษณะแผนที่ ซึ่งในความ
หมายของแผนที่คือ รูปภาพอย่างง่าย
ซึ่งจำลองบริเวณบริเวณหนึ่ง และมีการ
แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ
เช่น วัตถุ หรือบริเวณย่อย ที่อยู่ในบริเวณ
นั้น แผนที่มักเป็นรูปสองมิติซึ่งแสดงระยะ
ห่างระหว่างจุดสองจุดในบริเวณใดบริเวณ

หนึ่งได้อย่างถูกต้องตามหลักเรขาคณิต ยกตัวอย่างเช่น แผนที่ทางภูมิศาสตร์ นอกจากนี้เรายังสามารถวาดหรือสร้างแผนที่แสดงคุณสมบัติของบริเวณ บนพื้นโลก เช่น ความหนาแน่นของประชากร ความสูง ต่ำของพื้นที่ เป็นต้น

จากความหมายของแผนที่ที่ได้กล่าวมาพอสังเขปนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้นำเอาความหมายและลักษณะของแผนที่มาปรับประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อสร้างภาพภาพในการบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ผ่านการสร้างพื้นที่ในเชิงอุดมคติ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรือง การเปลี่ยนแปลงในทางบวกของดินแดนสุวรรณภูมิตามจินตนาการของผู้สร้างสรรค์

1.2 รูปร่างจากลักษณะของสถาปัตยกรรม (Architecture)

ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยชุด “จิตรกรรมสุวรรณภูมิ” นี้รูปร่างจากสถาปัตยกรรมเป็นสัญลักษณ์หลักอย่างหนึ่ง ที่ผู้สร้างสรรค์ได้นำมาเป็นสื่อ และสาร เพื่อจะแสดงให้เห็นถึงสภาพของความเป็นอยู่ เป็นภาพแทนในเรื่องของผู้คนและยุคสมัยต่างๆ รวมไปถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่สามารถอยู่รวมกันในพื้นที่เดียวกันได้อย่างลงตัว รูปแบบและลักษณะของสถาปัตยกรรมที่ปรากฏในผลงานเปรียบได้กับความเป็นชาติ ความ

เป็นวัฒนธรรม เปรียบเสมือนกลุ่มคนหรือชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อยู่พึ่งพาอาศัยกันอย่างมีความสุข

1.3 รูปร่างจากสัญลักษณ์หรือเครื่องหมาย (Symbol)

สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายที่ผู้สร้างสรรค์ได้นำมาเป็นตัวแทนในส่วนของรายละเอียดปลีกย่อยที่บ่งบอกถึงตำแหน่ง สถานะ เป็นการพยายามบอกถึงหน้าที่หรือความสำคัญต่างๆ ในรายละเอียดของผลงาน ตราสัญลักษณ์หรือโลโก้ (Logo) ที่บ่งบอกถึงความเป็นสถานที่นั้น เช่น โรงพยาบาล โรงเรียนหรือสถานที่ทางการศึกษา โรงอาหาร ร้านค้า ฯลฯ ซึ่งทั้งหมดคือรายละเอียดปลีกย่อยที่เป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริม “การสื่อสาร” ผ่านภาษาทางงานทัศนศิลป์ให้มีความเป็น “สากล” มากขึ้น สามารถสื่อสารกับผู้ชมผลงานได้กระจ่างชัดขึ้น

2. สี (Color)

การใช้สีและการกำหนดความหมายของสีในงานสร้างสรรค์นี้มีความสำคัญมากเพราะถือได้ว่าเป็นทัศนธาตุหลัก ซึ่งผู้สร้างสรรค์จะได้อธิบายในลักษณะของเนื้อหาสาระในการใช้สีไว้ดังนี้

ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยชุดจิตรกรรมสุวรรณภูมินี้ สีเป็นอีกทัศนธาตุหนึ่งที่มีความหมายและความสำคัญต่อการ

สร้างสรรค์ผลงานในชุดนี้ การให้ค่าสี การกำหนด การวางตำแหน่งของสีที่นำมาใช้ในงานนั้นเป็นการบ่งบอกถึงพื้นที่และสถานะภาพ ของรูปร่าง รูปทรง สถาปัตยกรรม ในผลงาน เช่น สีทอง สีขาวใช้ในส่วนหรือรายละเอียดรูปร่าง รูปทรงที่เป็นสถานที่ทางศาสนา สีแดง สีดำ สีน้ำตาลเข้มใช้ในส่วนที่เป็นสถานที่ของโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น การใช้สีในพื้นที่อื่นๆ ที่นอกเหนือจากการใช้สีในส่วน of สถาปัตยกรรมแล้ว การกำหนดความหมายของสีที่ใช้สื่อแทนความเป็นลักษณะทางภูมิประเทศต่างๆ เช่น สีน้ำเงิน สีฟ้า ใช้ในส่วนหรือพื้นที่ที่เป็น น้ำ แม่น้ำ ท้องฟ้า สีน้ำตาล ใช้ในบริเวณที่เป็นพื้นดิน เป็นต้น ซึ่งการใช้สีในการสร้างสรรค์ผลงานนั้น ผู้สร้างสรรค์ได้วางโครงสร้างของสีหลักไว้ก่อน (Pattern) ทั้งนี้เพื่อสามารถควบคุมกลุ่มหรือโครงสร้างของโทนสีหลักในผลงานเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ โทนสีในภาพผลงาน

3. มิติ (Dimension)

ลักษณะโดยทั่วไปของรูปแบบจิตรกรรมไทยแบบดั้งเดิม (Tradition) มีลักษณะของการสร้างมิติ การสร้างหรือการเขียนตัวภาพต่างๆ ที่เรียบแบนไม่มุ่งเน้นในเรื่องของมิติ ค่าน้ำหนักของสีและแสงเงา ซึ่งในเรื่องของมิติที่ปรากฏขึ้นในภาพเรามักจะเห็นได้ว่าการที่ช่างเขียนหรือจิตรกรได้กำหนดและการควบคุมในเรื่องของระยะหรือมิติในผลงานนั้นผ่าน

การใช้การวางตำแหน่งและขนาดของรูปร่าง รูปทรง ตัวภาพ ซึ่งผลก็ปรากฏให้ภาพนั้นมีมิติใกล้ ไกล ตื้น ลึก ผู้สร้างสรรค์ได้คำนึงถึงขอบหรือ วิธีการดังกล่าว จึงได้นำเอาระบบและการจัดการในเรื่องของการวางตำแหน่งและสัดส่วนภาพมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานเช่น การกำหนดระยะใกล้และไกลด้วยการเพิ่มและลดขนาดรูปร่าง รูปทรงในผลงาน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ชมได้มองเห็นระยะและมิติในผลงานที่ผ่านการจัดการในเรื่องของตำแหน่ง และการควบคุมสัดส่วน

4. ทิศทาง (Direction)

ผู้สร้างสรรค์กำหนดทิศทางขององค์ประกอบภาพโดยรวม ซึ่งได้เน้นโครงสร้างของเส้นตั้งและเส้นนอนเพื่อเป็นการกำหนดโครงสร้างและทิศทางเป็นหลัก ผลงานมีโครงสร้างและรายละเอียดต่างที่เน้นในลักษณะทางเรขาคณิต ดังนั้นการใช้เส้นตั้งและเส้นนอน จึงมีผลต่อการกำหนดทิศทางของกลุ่มและรายละเอียดปลีกย่อย ผลงานชุด จิตรกรรมสุวรรณภูมินี้ ผู้สร้างสรรค์ได้เน้นให้ทิศทางของผลงานมีความนิ่ง มีความมั่นคงในองค์ประกอบของภาพโดยรวมอย่างมีเอกภาพ

บทสรุป

การสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยชุด จิตรกรรมสุวรรณภูมิที่ผู้สร้างสรรค์ได้นำเสนอผ่านเอกสาร

ประกอบผลงานสร้างสรรค์นี้ ผู้สร้างสรรค์
จะได้ขออภิปรายผลจากการสร้างสรรค์
ออกเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผลที่ได้จากการเรียนรู้หรือ
ข้อค้นพบใหม่จากการสร้างสรรค์ผลงาน
ศิลปะ ซึ่งผู้สร้างสรรค์พบว่าประเด็น
ที่น่าสนใจในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้
คือการได้ใช้ลักษณะของสัญลักษณ์ ซึ่ง
มีทั้งการใช้สัญลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม
ของแต่ละยุคสมัย เช่น ใช้สัญลักษณ์เจดีย์
สถูป แทนความเป็นพุทธศาสนา และ
ลักษณะสถาปัตยกรรมไทยแบบโบราณ
ที่สะท้อนให้เห็นรูปแบบงานสถาปัตยกรรม
และการอยู่อาศัยของคนในอดีต ใช้รูป
ร่างของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างสมัยใหม่
เช่น ตึก อาคารหรือลักษณะโครงสร้าง
สถาปัตยกรรมแบบใหม่แทนความเจริญ
ในยุคปัจจุบัน เป็นต้น การใช้ลักษณะ
สิ่งของเครื่องใช้ที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบ
ของสัญลักษณ์ ในเรื่องของการสื่อความ
หมายในเรื่องวิถีชีวิต ความแตกต่างใน
ที่นี้ผู้สร้างสรรค์หมายถึง รูปแบบและ
หน้าที่ของสัญลักษณ์ การที่ผู้สร้างสรรค์
ได้นำมารับบทบาทหรือตัวแทนของการ
บอกเล่าเรื่องราวความเป็นไปในส่วนของ
รายละเอียดของภาพผลงาน การหยิบยก
สัญลักษณ์มาสื่อสาร มาสะท้อนให้เห็นถึง
ช่วงเวลา การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการ
ของสังคมและยุคสมัย จากยุคโบราณมา
ถึงยุคปัจจุบัน จากอดีตไปจนถึงอนาคต
ซึ่งทั้งหมดคือการแทนค่าด้วย “ภาษา

ภาพ” เป็นการสื่อสารผ่านงานศิลปะ
สาระต่างๆ เหล่านี้เป็นประเด็นอันสำคัญ
ที่ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์
ของการสร้างสรรค์ตั้งแต่ตอนต้น ดังนั้นใน
ส่วนการอภิปรายผลของการสร้างสรรค์
ในข้อนี้ จึงชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของ
การใช้หรือการนำมาใช้ของสัญลักษณ์
ที่เป็นภาพของตัวแทนเรื่องราวต่างๆ
ที่ปรากฏในผลงานชุดนี้

2. ผลที่ได้จากการนำรูปแบบ
ของลักษณะแผนที่มาปรับประยุกต์ใช้ใน
ผลงานสร้างสรรค์ ลักษณะหรือรูปแบบ
ของแผนที่เป็นแม่แบบ ของโครงสร้าง
หลักในเรื่ององค์ประกอบของผลงาน
ความหมายในแผนที่ที่ปรากฏในผลงาน
ชุดนี้ อาจจะไม่ได้มีความแตกต่างไปจาก
หน้าที่และความหมายดั้งเดิมที่เข้าใจ
กันดี ซึ่งโดยเจตนาของผู้สร้างสรรค์นั้น
ได้ทำการอธิบายไว้แล้วว่า การนำรูปแบบ
หรือลักษณะของแผนที่นั้นมาปรับและ
เหตุผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานเป็น
สำคัญ รูปแบบผลงานสร้างสรรค์นี้
เป็นการบ่งบอกเรื่องราวผ่านพื้นที่ใน
การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งเป็นสิ่ง
ผู้สร้างสรรค์ต้องการที่จะสื่อสารให้ผู้ชม
ผลงานได้รับรู้และสัมผัสในภาษาภาพ
ที่สะท้อนความเจริญรุ่งเรืองของแผ่นดิน
สุวรรณภูมิตั้งแต่อดีตจนถึงยุคปัจจุบัน

ดังนั้น การสร้างสรรค์ผลงาน
จิตรกรรมไทย ร่วมสมัยชุด จิตรกรรม
สุวรรณภูมิจึงเป็นการถ่ายทอดจินตนาการ

และความรู้สึกในด้านบวก ผสมผสานกับการอ้างอิงความรู้อิงประวัติศาสตร์ความเป็นไปของภูมิภาคอุษาคเนย์หรือในอีกนามหนึ่งก็คือ “สุวรรณภูมิ” ผ่านการถ่ายทอดสู่การสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย แบบ 2 มิติ ที่ได้แสดงออกทางรูปธรรม คือ ด้านการใช้ทักษะฝีมือที่สร้างสรรค์ในกระบวนการแสดงออกผ่านการใช้สัญลักษณ์แทนค่า และทาง

ด้านจินตนาการ การใช้ภาษาทางความคิดที่เกิดขึ้นจากการศึกษา ค้นคว้า มาสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดรูปแบบหรือภาษาทางความคิดสู่ ภาษาภาพ ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคอุษาคเนย์หรือสุวรรณภูมิ ผ่านผลงานจิตรกรรมชุดจิตรกรรมสุวรรณภูมิของผู้สร้างสรรค์ต่อไป

บรรณานุกรม

- การแสดงศิลปกรรมอมตะ อาร์ต อวอร์ด. (2556). *การประกวดศิลปกรรม อมตะ อาร์ต อวอร์ด ครั้งที่ 5*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิอมตะ.
- มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2558). *ทุนสร้างสรรค์ศิลปกรรมศิลป์ พีระศรี*. กรุงเทพฯ: Art Centre Silpakorn University.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2549). *สุวรรณภูมิ ต้นกระแสประวัติศาสตร์ไทย*. กรุงเทพฯ: มติชน จำกัด (มหาชน).